

2/2009

Prospäkkäri

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

Kultatasku

Kultatasku on suunniteltu kultamaille kullan talteen ottamiseen ja säilyttämiseen.

Hinta
23,50 €

HINTAAN SISÄLTYY:

- ▶ 2 kpl kultaputkia (muovia)
- ▶ pipetti (muovia)
- ▶ pinsetit (kärki 1 mm)
- ▶ kultatasku (koko 10 cm x 15 cm)
- ▶ postimaksu Suomessa

Tilaukset: P. 050 327 0122 (arkisin klo 9–16)
www.ensiapukoulutus.com

Tuotesuojattu tasku on valmistettu kestävästä PCP-nailonista Suomessa, Kajaanissa.

Kannen kuva:

Liiton valokuvakilpailun sarjan Kullankaivaja kotonaan voitti Maire Bruun kuvallaan "Heinon Topin sauna paljastaa salat".

Prospäkkäri 2/ 2009

4 - 5	Pääkirjoitukset
6 - 13	Seminaariristeily 2009: Ihanat kaivajat laivalla
14 - 16	Kilpailijakuva: Kauko Matilainen
20 - 21	LKL:n vuosikokous
22 - 23	LKL:n jäsenvaltaukset karttoineen
25	Kultamuseosäätiö
26	LKL Pohjois-Suomen erämessuilla
27 - 28	Klondiken kuningas
29	"Lapin" kultakoru
30 - 31	Kullankaivajien Inariin jättämä raha miljoonaluokkaa
32 - 34	Vesi rikastusaineena ja vesilain kohteena kullankaivussa
36 - 37	Metsäautoteitä kartoitettu Laanila-Ivalojoen alueella
38 - 39	Merkkipäivät

Prospäkkäriin aineisto on tekijänoikeuslain suojaama ja julkaistujen artikkelien ja kuvien osittainenkin lainaaminen tai kopiointi täten kielletään.

Prospäkkäri

Lapin Kullankaivajain
Liitto Ry:n jäsenlehti

33. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu
ja taitto: Liisa Herttel,
LH Viestintä

Paino:
Esa Print Oy, Tampere

Hallitus

Puheenjohtaja:
Jouko Korhonen
Haukiputaantie 752
90910 Kontio
jouko.korhonen@kultaviiste.inet.fi
p. 040 344 2200 (klo 17
jälkeen)

Varapuheenjohtaja:
Mika Telilä
Torisevantie 55
37310 Tottijärvi
puh: 0400 631 196,
fax: (03) 5128 127
mika.telila@kolumbus.fi

Sihteeri: Kai J Rantanen
PL 57, 99871 Inari
puh: 040 7746 773
mullin.mallin@gmail.com

Jukka Kela
Pehkoskuru,
99885 Lemmenjoki

Esko Orava
Mellantie 14,
97220 Sinettä

Hannu Viranto
Eteläranta 42
96300 Rovaniemi

Jouni Patokallio
Sylventie 4, 99800 Ivalo
puh. 040 715 4031

PANKKITILIT:
Jäsenmaksut vain tälle tilille:
Nordea 217738-4977
Muut maksut:
Nordea 120130-103183

JÄSENASIAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry, PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Ilmestyskirja. Nyt.

Liiton edunvalvontapäällikkö Antti Peronius totesi laivaseminaarissa elämän Lapissa olevan sitä, mitä Hollywoodissa huippupalkatut käsikirjoittajat yrittävät keksiä. Elokvateattereissa kautta maan on seurattu kriitikoiden mainomaa elokuvaa ”Miehet jotka vihaavat naisia”. Otsikon perusteella melko yllätyksetön ruotsalaiselokuvaaksi...

Me itse olemme saaneet samaan aikaan esittää sivupääosaa splattergenreä edustavassa tyylyssä thrillerissä ”(Virka)miehet jotka vihaavat (kullan)kaivajia”. Sen viimeisimpiä juonenkäänteitä seurattessa nousee mieleen uskonhistorian laupeimmat sanat: Herra anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä mitä tekevät!

Nyt on vain kultajumaliin uskoneidenkin syytä alkaa pohtimaan onko kuole-

man jälkeistä elämää olemassa. Yhteiskunta (tässä täysin anonyymisti ja viranomaista tarkentamatta) on nimittäin valjastanut parhaat poikansa ja tyttönsä paiskimaan hartiavoimin töitä sen eteen, että kultamailla ei olisi kenelläkään kivaa, ja että koko toiminta katsottaisiin ihmiskunnalle vieraaksi.

Käynnissä on näytelmä, jossa maan porvarihallitus sosialisoi kullankaivajien omaisuuden ja tappaa kokonaisen yrittäjyyteen perustuvan ammattikunnan.

O tempora, o mores.

Liiton 50-vuotisjuhlassa puhuivat hyvinpestyt ja suitut juhlapuhujat hymyssäsuin Lapin kullankaivun tulevaisuudesta. Tänä kesänä on liiton 60-vuotisjuhla, ja pian menneisyys on ai-

noa kiinnekohta elävään Lapin kullankaivupe-
rinteeseen.

Ne lasihelmet, joita oikeuksista on tarjottu, ovat oikeastikin lasihelmiä. Siirtymäaajoista puhutaan vuosina, vaikka toiminnallinen aika on keliolosuhteiden vuoksi alle 1/3-vuosi per vuosi.

Kerä kiihottaa kaavailtu löyhässä hirressä roikkuminen valtausmallilla 3+3+3, kun tietää maanhaltijan halun tulkita kaikkia kullankaivua sivuavia pykäläiä hankalimman kautta. Aina kolmen vuoden rykäisyn jälkeen pitää jo henkisesti valmistautua siihen, että kultaleiri mahdollisesti muuttaa seuraavan sulan kauden aikana taivaaseen.

Ja selvää on, että ilman lobotomialeikkausta ei Åkermanin hytistä taas lapiolinjalle siirrytä. Ammattitaito ja perinteet siirtyvät. Kukaan ei vain tiedä minne.

Kullankaivu kuohitaan henkisesti ja toiminnallisesti sellaiseksi maanhaltijan peukalon alla olevaksi hajuttomaksi ja mauttomaksi tuotteeksi, että sille pitää keksiä uusi asiaskunta. Kylkeen varoitustarra: ei kullankaivajille.

Positiivisiakin näkökantoja toki löytyy: vihdoin on Lapin kultamaiden elinkautisilla näköpiirissä oikein presidentin allekirjoittama armahdus. Ohi on 150 v.

Jätkät lähtee, kulta jää. Puskasta nousee virkamiehen pää.

Joskus tulevaisuudessa Jäkälapäällä vaeltaja heittää nuotioon harmaantuneen hirrenpätjän. Liekit valaisevat siihen raaputettua tekstiä:

”Täällä soi kultamiehen hanuri 1945–2021”

Tehdään tästä silti – tai juuri siksi
– paras kesä ikinä,

Mullis’

ps. Kaikkien maksut eivät vielä näy rekisterissä.

Kaivoslaista ei ole syntymässä sopua

Ministeri Pekkarinen kiirehti Kittilän kaivosseminaarissa kertomaan, että kaivoslaista on syntymässä sopu hallituspuolueiden ja kaivosteollisuuden välillä. Saman uutisen mukaan koneellinen kullankaivu aiotaan ajaa vähitellen alas ja annetaan ymmärtää että asiassa olisi erimielisyyttä enää siirtymäkauden pituudesta.

Lapin Kullankaivajain Liitto (LKL) hämmästelee uutista ja toteaa, että asiassa ei olla lähelläkään sovun syntymistä. Alun perin lakiuudistuksessa koneellinen kullankaivu kokonaisuudessaan mustamaalattiin ympäristörikokseksi. LKL kumosi perusteettomat syytökset jo puoli vuotta takaperin ja asiaan kiinnitti huomiota myös oikeuskansleri ottaen kaivoslain valmistelun erityistarkkailuunsa. Edelleenkin ei ole esitetty ainoatakaan todistetta kullankaivun ympäristöhaitoista. Tässä valossa koko keskustelu kaivospiirien lakkauttamisesta ja konekaivun kieltämisestä on täysin tarpeetonta ja asiatonta.

Lapin Kullankaivajain Liitto ei voi hyväksyä kullan konekaivun lakkauttamista eikä kaivospiirien raukeamista millään siirtymäajalla. Saadut kaivosoikeudet ovat perustuslain turvaamia, samoin harjoittamamme kullankaivajan ammatti. Nykyinen hallitus on hallitusohjelmassaan luvannut tukea yritystoimintaa mm. aluepolitiikkaan ja lainsäädäntöön liittyen, kuten Pekkarinen pu-

heessaan korosti. Lemmenjoen konekaivun lakkauttaminen vaikeuttaa ainakin parinkymmenen yrityksen toimintaa, moni niistä maksaa veronsa Inariin. Kaivoslakiesitys on siis selkeästi hallitusohjelman vastainen.

Vanhan viisauden mukaan kultaa kannattaa kaivaa vain sieltä missä sitä on. Lemmenjoella kultaa on, siellä siis kannattaa kaivaa. Kullankaivajien syylistämisen sijaan kannattaa katsoa se prosessi millä kulta-alue liitettiin kansallispuistoon – ja millä ehdoilla. Eduskunnan silloin antama ponsilauselma alueella harjoitettavien ammattien jatkumisesta häiritsemättä, on paperi joka viimeistään nyt poljetaan vihreään jänkään äänien kalastamiseksi. Sen sijaan että kullankaivajia syyllistetään kaivamisesta Natura-alueella, voisi olla viisasta pohtia, oliko asianmukaista ja lainmukaista määrätä Natura-alue 24:n toimivan kaivoksen päälle.

Pekkarisen etukäteen mainostamaan sopuun vaaditaan kaksi neuvottelevaa osapuolta. Kullankaivajat on kutsuttu kahteen tilai-

suuteen, mutta olemme kohdanneet vain yksipuoleista sanelua ja asiaan perehtymättömyyttä. Kun ei ole neuvottelua, ei voi olla sopuaakaan.

Kullankaivun osalta kaivoslaista ei selvitä kaivun lakkauttavan siirtymäkauden pituudesta keskustellen, asiassa on monta vakavaa ratkaisematonta ongelmaa.

Jouko Korhonen

Ihanat kaivajat laivalla

Ihanat miehet – Hannu Seppo, rumpu ja vispilät; Rupert Kivimäki voc. & kaikki muut ja Matti Nikula, luutabasso – kannella. ”Ei tätä kannata kuunnella. Tää on nähtävä.”

Ihanuri lurittaa vaanivasta *Tiiker’haista*. Ivalojoen housebandi *Ihanat miehet rannalla* hehkuu tropiikin väreissä ja ihmisiä hymyilyttää. Virkamiehetkin hymyilevät.

Ei uskoisi, että on angstinen tammikuu ja kaivoslakiesityksen naamalle läsähtämistä on vain jokunen loskainen kuukausi aikaa. Ei uskoisi, että sellaisen lakiesityksen jälkeen 300 humalaista kullankaivajaa seilaa hyväntuulisina Tukholmaan ja takaisin ja ketään ei kävelytetä lankulle.

Viikonlopun aikana on palkittu ansioituneita työmyyriä, kuunneltu viisaita analyyseja ja visiota, otettu nöyrinä vastaan kritiikkiä ja käyty asiallista keskustelua perus-

telluin ja toisen näkökulmaa kunnioittavin argumentein. Suomen ensimmäiset kullanhuhdontakilpailutkin alkaneelle kaivukaudelle 2009 on roiskittu – Tukholman satamassa, Ruotsissa.

Melkein kaikilla 295 kullankaivajalla on mieli hyvä, lämmin ja hellä, kun m/s Mariella jyskyttää Lapin kullankaivajien seminaariväkeä Tukholmaan ja takaisin.

Alooohehehe, venyttää Ihanista miehistä **Rupert Kivimäki**.

Ei uskoisi että me kullankaivajat ollaan niin pirun hyviä ja ihania.

Emeritus kaivosylitarkastaja Urpo J Salo palautti täpötäydessä Arppeanum-salissa kuulijoiden mieliin puhtaat tosiasiat kulta-alueen liittämisestä Lemmenjoen kansallispuistoon.

Kulmahampaiden väläyttelyä ja matalaa murinaa syvältä rintakehän sisältä

Helsingin Yliopiston Geologian laitoksen vanhassa luentosalissa keskusteltiin ennen merelle siirtymistä aiheesta ”Kaivospiirien tuho – voidaanko näin tehdä”.

Suoranaista siviilirohkeutta osoittaen suuden luolaan saapui peräti kolme kaivoslakityöryhmän esityksen takana seisonutta virkamiestä perustelemaan näkemyksiään kullankaivajille; ylitarkastaja **Markus Ala-Passi** ympäristöministeriöstä, aluepäällikkö **Pirjo Seurujärvi** Metsähallituksen Luontopalveluista sekä ylitarkastaja **Pekka Suomela** työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Liiton puheenjohtaja **Jouko Korhonen** puolestaan ei edes teeskennellyt olevansa asiassa puolueeton esittäessään avauspuheen vuorossaan toisen puolen totuudesta. Sen

avarakatseisemman ja historian valossa oikeamman puolen.

Dip.inssin pirullisella tarkkuudella Jokke oli kerännyt kullankaivun globaalin historian sivuilta vastaavanlaisia kehityskulkuja ja niihin kehitettyjä toimivia ratkaisuja. Toimivimpana Australian Ballaratissa *Eureka*-lipun alla vuonna 1854 tapahtunut kullankaivajien kapina huonoa lainsäädäntöä vastaan. Paikalle lähetetty armeija tappoi kolmisenkymmentä kullankaivajaa. Sen jälkeen australialaiset kaivajat saivat perinteisesti vahvoina säilyneet oikeutensa kaivannaismineraaleihin.

Viranomaisten kaivoslakikannanottojen valossa Korhonen totesi henkilökohtaisesti asettavansa suuren kysymysmerkin ensi kesäksi suunniteltujen Miessijoen vesistötutkimusten puolueettomuuden perään. Tutkimuksen toteuttavat tahot, jotka ovat julkisuudessa lausuneet kuinka koneellinen

kullankaivu tulisi lopettaa Lemmenjoella mahdollisimman lyhyen siirtymäajan jälkeen.

Ylitarkastaja Markus Ala-Passi kiitteli omassa puheenvuorossaan Joken esitystä varsin huumoripitoiseksi, ja totesi että se siiti. Törmäyskurssilla kuulemma ollaan.

Käymme yhdessä ain'

Ala-Passi valitteli kuinka hankalaa on, kun kulta-alue sijaitsee keskellä kansallispuistoa. Miten esitettyjä syytöksiä muuttaisi se että kulta-alue olisikin jollakin laidalla, pohdiskelivat kullankaivajat.

Emeritus kaivosylitarkastaja **Urpo J Salo** katsoi aiheelliseksi palauttaa mieliin, että kaikkien osapuolten annettiin vuonna 1970 ymmärtää, että Lemmenjoen kullankaivu-alue halutaan liittää kansallispuistoon nimenomaan kullankaivualueena. Nyt 30 vuotta jälkeenpäin moititaan että kullankai-vutoiminta on kansallispuiston – jossa se on ollut ennen kuin kansallispuistoaajatus oli edes sikiöasteella – perustamistavoitteiden vastaista.

Tämä on maanhaltijan nykytrendi muusakin hallintokäytännössä. Kirkkain silmin esitetään asioiden olevan päinvastoin kuin miten ne on aikanaan sovittu, ylöskirjattu ja kuinka pykälä on yhteneväisesti vuosikymmenet tulkittu.

Lait, asetukset, toimijat eivät kä toiminnan laatu ole muuttuneet, mutta ilmeisesti tulkit ja halu tulkita asioita ovat.

Kullankaivu, kansallispuiston helmi

Pirjo Seurujärvi Metsähallituksen Luontopalveluista toi pääkaupunkiperäisestä viranomaisgenrestä poiketen terveisiä Utsjoelta. Hän esitteli poimintoja Lemmenjoen puiston hoito- ja käyttösuunnitelmasta sekä vesistötarkkailujen tuloksista.

Esityksensä loppuyhteenvetona Seurujärvi esitti saman mitä Metsähallitus myöhemmin keväällä eduskunnan ympäristövaliokunnalle sen vieraillessa Ivalossa.

Sen mukaan kansallispuiston suojelusta ja hoidosta vastaavana toimijana Metsähallitus ei ole voinut päätyä kaivoslakityöryhmän esityksestä poikkeavaan kantaan.

Mielenkiintoista, kun Metsähallituksen pääjohtaja **Jan Heino** samaisen kansallispuiston 50-vuotisjuhlassa keväällä 2006 totesi koneellisen kullankaivun olevan rajatun melko suppealle alueelle, eikä sen katsottu vaarantavan alueen suojelutavoitteita, kunhan ympäristölupaehjoja noudatetaan. Kansallispuiston helmeksikin kullankaivua mainittiin.

Kaivajat kyllä ovat sitoutuneet ympäristölupamenettelyn periaatteisiin. Prosessi etenee suurin piirtein oikaisten niin, että tarkkaillaan, ja havaitaan mahdollinen häiriö. Häiriöstä huomautetaan ja toiminnanharjoittaja pyrkii korjaamaan tilanteen. Jos ei saavuteta toivottua tulosta, voidaan asettaa sanktioita ja vasta sen jälkeen tulee uhka ko. toiminnanharjoittajan toiminnan lakkauttamisesta. Ei ammattikunnan.

Kaivoslakiesityksen yhteydessä kaikki nämä menettelytavat on ohitettu. Ilmeisesti viranomaisen itse ei sitten ole sitoutunut niihin periaatteisiin, joihin kaivajat on sitoutettu.

Annetut perustelut ovat toki muutenkin kuin X-files-kansioista. Kovin paljon ei enää jaksa mietittyä edes se, kuinka koneellisen kullankaivun lakkauttaminen ja kaivospiirioikeuksien poisto esim. Lauttaojalla, 150 kilometrin päässä Lemmenjoelta, parantaisi kansallispuiston luonnontilaa.

Uusille kymmenluvuille

Kaivosylitarkastaja Pekka Suomelan oli har- kiten laittanut esityksensä otsikoksi saman

kuin edellisvuonna: ”Lapin kullankaivu 2010-luvulle”. Ikävän sävyn teki Suomelan otsikon perään nyt lisäämä kysymysmerkki.

Suomela esitteli ja analysoi huomioita kaivoslain haastavasta uudistusprosessista. Kaivosylitarkastaja katsoi liiton ja kullankaivajien tehneen hyvää ja oikeansuuntaista työtä asiansa eteen, vaikka totesikin ettei hänen tehtävänsä ole ottaa kantaa puolesta tai vastaan. Kovin paljon muuta kivaa ei kaivosylitarkastajalta salkusta löytynytäkään.

Suomela näki kaivoslain muutoksen tavoitteena olevan käytännön ratkaisuiksi muutoutuneiden nykykäytäntöjen laillistamisen. Kullankaivajista puolestaan näyttää siltä, että tavoitteena olisi valtion toteuttama kullankaivajien omaisuuden sosialisointi.

Vuoden kullankaivajateko -tunnustuksella palkittu Leila Kostiainen. STTK:n pääsihteeri, ammattilobbari ja kullankaivaja Lemmenjoelta – kaikki ihan kunniallisia roiteja.

Suomela peräänkuulutti edellisvuoden tapaan hyvää kullanhuhdontatapaa, joka saattelisi toiminnan vielä tulevillekin vuosikymmenille. Kullankaivu olisi kaivoslaissa määriteltyä toimintaa, jota hienosäätäisi kullankaivajien itsearviointi ja kenties liiton opponentitoima keskustelu siitä mitä on kullankaivu tänään ja mikä sen yhteys muihin elinkeinoihin ja toiminnan rajoihin olisi.

Tarpeettoman tiedon kerhon jäsenille Suomela kertoi kullanhuhdontavaltauksia olleen vuonna 2008 n. 280 kpl, pinta-alaltaan yhteensä 1 147 ha. Kaivospiirejä on (vielä) voimassa 29, ja ympäristölupia ko-neelliseksi katsottua kullankaivua varten oli 46 kpl Ivalojoen vesistöalueella ja 14 Lemmenjoella.

Tilastoihin kultaa oli vuonna 2006 kaivettu valtauksilta 5,773 kg ja kaivospiireiltä 15,115 kg ja vuonna 2007 vastaavat luvut olivat olleet 5,369 kg ja 17,562 kg.

Vertaistukiryhmä

Jokseenkin lohdullista oli kuulla myös Suuren ja Mahtavan – Kaivannaisteollisuusliitto; 43 jäsenyrityksellä 30 000 työntekijää ja 150 miljardin liikevaihto – ilmoittautuvan mukaan tuhkansirotteluun ja säkkipankkaamiseen pukeutumiseen.

Yhdistyksen puheenjohtaja **Olavi Paat-sola** totesi, että he eivät olleet aktiivisia kaivoslakiasiaissa vuosina 2004 ja 2005 kun olisi pitänyt olla. Näkemykset joita yhdistykselle tarjottiin vuonna 2006, kun se lopulta kutsuttiin mukaan yhteistyökuvioon, olivat kauhistuttavia.

Jokseenkin lohdutonta taas oli kuulla, että herättyään tähän edunvalvonta- ja luotaustehtävään Kaivannaisteollisuusliitto käytti viime vuonna 200 000 € pelkästään kaivoslakiausunnon ja muun materiaalin tuottamiseen, sekä asiantuntijapalveluiden ostamiseen.

Vaikuttamisessa oliin auttamattomasti myöhässä. Paatsolakaan ei voinut esityksensä lopuksi muuta kuin toivoa, että silti saatettiin aikaan toimiva kaivoslaki.

Tuollakaan rahalla ei maailmoja muutettu eikä päitä käännetty.

Toukolan lukkarit

Lobbaamisen suhteen liitto on suorastaan kadehdittavassa asemassa, kun jäsenistöä löytyi ammattilobbari, STTK:n pääsihteeri **Leila Kostiainen**. Hän on koordinoinut liiton yhteiskunnallista vaikuttamista ja edunvalvontasiiven toimia viime aikoina. Kuten seminaarin puheenjohtaja **Antti Peronius** totesi; ennen kuin Leila alkoi meitä näissä asioissa konsultoida, me ymmärsimme näistä asioista niin vähän että me ei edes ymmärretty kuinka vähän me ymmärsimme.

Näistä ansioista Leila Kostiainen palkittiin LKL Ry:n ”Vuoden kullankaivajateko”-tunnustuksella, ja puheenjohtaja Korhosen mannermaisilla poskisuudelmillä.

Alustuksensa lopuksi Leila korosti yhteiskunnallisen vaikuttamisen olevan jatkuvaa toimintaa sen eteen, että meidän muistetaan olevan olemassa. Ja että täydellistä onnistumista tällä sektorilla on hyvin harvoin.

Jopa aikanaan presidentin allekirjoittaman uuden kaivoslain jälkeen tulee olemaan uusia haasteita, ja siksi väylät tahoihin jotka toimintaamme vaikuttavat, tulee pitää avoiminä.

Myös toiminnanjohtajana ja edunvalvonnan terävimpänä kärkenä uhrautuvaa ja (v)aivoja säästelemätöntä työtä kullankaivun eteen tehnyt Antti Peronius palkittiin kullatulla jalkaraudalla. Jalkarauta onkin osuva symboli, sillä se on kehitetty helpottamaan kivien kankomista kaivajan tieltä.

Lisäansioina mainittiin vuosikausia kestänyt, kiitollisuudeltaan lähinnä Toukolan lukkarin pimeään urakkaan opin takomisessa seitsemän veljeksen kalloihin verrattavissa oleva pyrkimys kullankaivajien sivistämiseen geologiasta ja kullan sieluelämästä.

Edunvalvontapäällikkö Antti Peronius sai kenkää Lapin Kullankaivajain Liitolta. Ja oli otettu.

(Telilän) Amin aamupuurovatinkin tunnettu Kauden isommuksen kiertopalkinto lähti pois Lemmenjoelta – ikuisiksi ajoiksi arveli joku – ja siirtyi Sotajoelle Risto ja Maija Vehviläisen kiilloitettavaksi.

Kultamiesten rännivahti

Aitiopaikalla Lapin kullankaivajien rännivahtina 40 vuoden ajan muistojen virtaa vahtinut **Seppo J Partanen** esitti huikean haikean kokoelman kuvia ja välähdyksiä elävän kullankaivuperinteen vuosikymmeniltä.

Hän ehätti Lemmenjoelle aikana, jolloin kullankaivajien hiillos oli hiipumassa. Kulan hintakin oli niin alhaalla että grammalla saisi Kuukkelista kolme, neljä tomaattia.

Jäljellä oli Sepon sanojen mukaan enää rikas ja kunniakas perinne ja huikeat muistot. Rappeutuvat rakennukset ja muutamat erämaahan unohtuneet. Tehdessään ensimmäisestä retkestään ja tapaamiensa viimeisten elinkautisen tarinoista pienen vaatimatoman vihkosen, tuli Partanen samalla lyöneeksi kahleet omaan jalkaansa.

Tuosta aiheesta hän ei enää koskaan pääsyt irti.

Partasen silminnäkijätodistuksesta syntyi kaiken viimeaikaisen itkun ja hammastenkiristyksen sijaan visio aidoista tunteista ja

loogisesta jatkumosta. Se loi uskoa siihen että Lapin kullankaivun perinne on liian ainutlaatuinen kateellisten virkamiesten hukattavaksi.

Ja toivon siitä, että Partanen kollektiivisen kulttuuriperintömme taltioimisen sijaan ottaisi vuorostaan aiheeksi omat muistonsa ja silminnäkijän roolinsa Lapin kullankaivun jumaltenrannan nousun ja tuhon todistajana.

Rännin laidalla

Partasen sanoin me uuden ajan kullankaivajat oikeastaan kaikki olemme **Raumalan Nipan** ja **Korhosen Yrjön** 70-luvun vaihteessa perustaman Tankavaaran matkailuhuhtomon aikaansaaman muutosprosessin lapsia. Arviolta 50–60 prosenttia paikalla olijoista tunnustikin huuhtoneensa ensimmäiset kultahippunsa Tankavaarassa.

Matkailuyrittäjä **Kauko Launonen** Tankakulta Oy:stä totesi kultamatkailusta riittävän aineistoa vaikka koko päivän mittaiseen alustukseen. Hän korosti esittävänsä nä-

kemyksensä omiin mielipiteisiinsä, koke-
muksiinsa kultaturistina ja kultaturisteista
leipänsä saaneena yrittäjänä.

Launonen kertasi omaa ja Tankavaaran
matkailutoiminnan historiaa.

Lopuksi hän esitti arvelunaan, että mat-
kailijoiden vaskaamien hengettömien gram-
mahinta ylittää moninkertaisesti isomus-
hippujen grammahinnan. Olemassa olevaa
kultamatkailua hän arvosteli harrastelijamai-
seksi ja omista, vaan ei matkailijan tarpeista
lähteväksi.

Launosen arvion – ja 40 vuoden ko-
kemuksen mukaan – kultamatkailun
tuottajalta vaaditaan (ainakin) tuoteta-
kuuta, täsmällisyyttä, siisteyttä, ympä-
ristötietoisuutta, yrittäjyyttä, kielitai-
toa, kullanhuuhtonnan ammat-
titaitoa, historiantuntemusta ja
tarinointitaitoa, hintaa joka pe-
rustuu johonkin sekä rekvisiit-
taa ja markkinointia, tuotekehi-
tystä sekä tiedotusta – ja tämä helppoa ja
turvallisessa pakkauksessa.

Ei likaisissa haalareissa olevaa kaveria,
joka on lisäksi mukavassa nousuhumalassa.

Silti Suomi on Launosen mukaan yksi
edelläkävijä kultamatkailun osalta.

*Anita Räisänen ei kadottanut yhtään hippua
muun romun sekaan koko kilpailussa, ja
voitti.*

*Kun Muotkajärven
Pirjo (vas.) kiljaisi
"Valmis!!!", käänsivät
Kunkunlinnan vartijat
rintamasuunnan
Suomensatamaa kohti,
ja tuli kolmanneksi.
Anita Räisänen (kesk.)
voitti ja Jaubiaisen
Jussi oikealla tuli
kakkoseksi.*

Rovaniemeläinen kultaseppämestari ym. **Juha Janger** esitti jämyn alustuksen hippukullan fyysisistä ja metafyysisistä ominaisuuksista niitä pajottavan sepän ja mielikuva-markkinoijan näkökulmasta. Olipa Janger ehtinyt Lapin kullan kanssa yli kaksikymmentä vuotta pelattuaan muodostaa selkeän kuvan muistakin jalostusketjun osa-alueista kuten asiakkaasta, kullankaivajan imagoista ja sen synnyttämästä mielikuvasta sekä itse kullankin arvosta.

Esitys pisti paljon ajatuksia liikkeelle, ja oli kommenttien perusteella seminaarin kiihtelyin. Myös Jangerin Prospäkkäriin 1/2009 kirjoittama artikkeli Lapin hippukullan markkinoinnista on ajatuksia herättävä. Siihen kannattaa syventyä toisenkin kerran.

Kultakuvakisa

Kohottavaksi lopuksi julkistettiin liiton kultakuvakilpailun 2008 tulokset. Pitkään ja hartaasti (edellisellä tauolla) istuneeseen raatiin kuuluivat kultahistorioitsija Seppo J Partanen, kultaa kaivava kustantaja **Raimo**

Niemelä, sekä Prospäkkärin päätoimittaja **Kai J Rantanen**.

Kuvia tuli valitettavan vähän. Itse asiassa niin vähän että tuomaristo päätti jättää fyysisistä kultaa käsittelevän sarjan kokonaan palkitsematta.

Sarjan Kullankaivaja kotonaan voitti itseoikeutetusti **Marja Bruun** kuvallaan ”Heinon Topin sauna paljastaa salat”. Kuten kansikuvasta näkyy, melkein kaikki salat paljastuvat. Kuva on **Topi-Heinon** vanhan legendaarisen saunan viimeisistä löylyistä Jäkälä-äytsin latvoilta ennen kuin sauna purettiin pois ja paikalta pistettiin kullat (isoon) purkkiin.

Sarjan ”Työn kuva” voitti **Aki Mäkelä** kuvallaan ”Mies ja harja”.

Kuvakisan ulkopuolelta sarjan ”Seminaaristeilyn järjestäjät Dream Team” voittavat jälleen matkanjohtaja **Heli Rapakko** ja seminaarin puheenjohtaja Antti Peronius!

Kiitos heille kaikkien puolesta,

Mullis’

p.s. Ensi vuonna 22.–24.1. uudestaan!

Falleniuksen Olli nautti perinteiseen tapaan seminaarista ja hurmaavasta seurasta.

Kauko Matilainen

Tässä artikkelisarjassa esitellään kilpailijoita ja ajankohtaisia asioita kultakisamaailmasta.

Kangasalalaisen Kauko Matilaisen (66) lapio on heilunut jo neljäkymmenen vuoden ajan Lapin kultamailla. Tutuksi ovat tulleet niin kaivupaikat kuin kaivajat Lemmenjoelta Tankavaaraan. Kullanhuuhdontakilpailut ovat olleet lähellä hänen sydäntään aina ensimmäisistä järjestetyistä kisoista alkaen.

Lievestuoreelta syntyisin olevan Kaukon kultatarina alkoi vuonna 1968, kun hän rantautui Raaheen ammattikoulun opettajaksi. Samaisessa paikassa veteraanikaivaja Riku Ilonen koulutti jälkipolvista ammattiosajia. Riku vuoden mittaan puhua lepsutteli kullankaivusta ja Lapin avarista erämaista niin, että suurena sopulivuonna 1970 Kauko työkaverinsa

kanssa valjasti reput selkään ja suuntasi kul-kunsa Miessille Rikun ja Koiviston Martin kaivospiirille. Siellä puuseppäopettaja oppi toisenlaisen käden taidon ja sen jälkeen yhä-täkään kesää ei ole vietetty ilman lapiota, ränniä ja vaskoolia. Kysyttäessä syytä am-matinvaihtoon opettajaksi Kauko toteaa tyh-jentävästi: ”Kesä- heinä- ja elokuu” – pitkät lomat ovat mahdollistaneet pitkät kaivuajat.

Parin vuoden kuluttua Riku muutti kul-takirjansa Kopsusojalle. Siellä Kauko perhei-neen jatkoi kaivamista ja kultaa tuli kyllä sen verran, että sitä oli järkeä kaivaa. Huolto Kopsukselle vain oli vaikeaa, sillä patik-kamatkaa kertyi 14 kilometriä nelostieltä.

Vuonna 1978 Kauko teki oman valtauksen Miessille, mutta sen verran syvällä arvo-metalli piilotteli, että ei sinne lapiolla kun-nolla pystynyt ja viiden vuoden jälkeen hän jätti maat järeämmälle kalustolle. Kopsuk-sella taas ruoputettiin seuraavat vuodet, kun-nes 90-luvun alussa pruuviressun tulokse-na paalutettiin oma paikka 3 kilometriä poh-joiseen Tankavaarasta ja sitä myötä huolto-ongelmat jäivät kauas taakse, sillä valtaus rajoittui nelostiheen.

Samoilla paikoilla tulee nyt 19 kesää täy-teen. Alkuaikoina Kaukolla oli konelupakin, mutta sitä käytettiin vain maiden nostoon, jotka sitten lapiolla rännitettiin. Koneelli-sesta kaivusta hän päätti jo aikoinaan pysy-tellä sivummassa, jotta välttäisi ”kullan pak-kosaannin” ja pullahdusten uhkan. Palkka ja sittemmin eläke pitävät leivän syrjässä kiinni ja kullankaivusta siunaantuva iso voit-to tulee korvien väliin.

Koko perheen voimalla

Paikka ristittiin Tomin Kultalaksi Kaukon nuorimman pojan voittaman nuorten maa-ilmanmestaruuden kunniaksi. Riitta-vaimo sekä lapset pienestä pitäen ovat jakaneet elä-mäntävän ja kulkeneet mukana kullankai-

vussa ja kilpailuissa. Kauko kertoo ainoas-taan ”pariutumisajan” heidän pitäneen tau-koa, mutta palanneet sitten kultamaille, nyt omien lastensa kanssa.

Kauko on tuonutkin kipeästi kaivattua nuorta polvea ukkoontuvaan ja akkaantu-vaan kultakisatoimintaan, enemmän kohta kuin me muut yhteensä. Seitsemästä lapsen-lapsesta jokainen on aloittanut kisat heti kävelemään oppimisen jälkeen nuorimmais-ta lukuun ottamatta, joka on vasta 5 kuu-kautta vanha.

Kilpailut tärkeässä roolissa

Riku vei ehkä Kaukon ensimmäisiin kilpai-luihin, mutta sen jälkeen ei kenenkään ole tarvinnut viedä vaan innokkaasti hän on vuorostaan tuonut paljon porukkaa tulles-saan kilpailuihin. Tankavaaran ensimmäisis-tä kisoista on jäänyt mieleen varsinkin juon-taja Erkki Kaikkosen 9 mm pistoolin lähtö-laukaus. Kovat piipussa aiheutti sellaisen kuuloelinten tärinän, että kaikki osasivat kyllä aina sarjan alkaessa varautua korvien suojaamiseen.

Parta-Kalle voitti ensimmäiset kisat ja sai kanootin palkinnoksi – kilpatoverit pistivät miehen kanootteineen Tankavaaran pieneen ankkalampeen kellumaan. Seuraava vuosi ei ollutkaan yhtä hohdokas Parta-Kallelle – edellisen vuoden mestaria pidettiin tieten-kin vaskaajasankarina, mutta hipun hippua ei löytynyt, ”vain kunntaa ja puolukanlehtiä oli ämpäriin laitettu” oli hukkaaajan selitys.

Niistä kisoista lähtien ei Kaukolla Suo-messa ole monta kilpailua jäänyt väliin ja onpahan muutama Euroopan kisakin tul-lut kierrettyä. Viime vuonna pelkästään Suo-messa järjestettiin paritkymmenet kilpailut ja taisipa Kaukolla saman verran kilpailuja kertyä omaan mittariin. Tulevana kesänä piilee sama vaara ja Italian MM-kisoihin-kin hän on lähdössä lapsenlapsensa Toni

”Koukku” Leinosen kanssa, joka nuoresta iästään huolimatta on voittoja kahminut jo maailmanmestaruustasolla. Kauko on nähnyt myös kilpailujen toisen puolen eli toiminut järjestäjän tehtävässä. Nykyisin hänen vastuullaan on Kulta Cupin järjestäminen ja traditioksi on muodostunut Kaukon omat Prospektorisat Tomi Kultaalla. Näkyvässä roolissa Kauko tulee olemaan ensi kesänä myös liiton luotsaamissa Ivalon kisoissa.

Korkeimmalle omissa saavutuksissaan hän listaa ehdottomasti Kulta Cupin kokonaisvoiton 2002, joka on vaikeampi voittaa kuin mikään muu, koska paras lasketaan neljän osakilpailun sijoituksista. Viime kesänä hän oli muuten paras suomalainen veteraaneissa MM-kisoissa Espanjassa. Kilpailujen säännöistä kysyttäessä tulee yksi parannusehdotus mieleen – nimittäin sakkominuutit pitäisi saada alemmaksi. Virallisissa säännöissä ne alennettiin vuosi sitten viidestä kolmeen minuuttiin, mutta kaksi minuuttia olisi parempi ellei jopa yksi, kuten pienissä kisoissa jo monesti käytetään. Näin vaskaajat pysyisivät kovina eikä käytäntö enää suosisi hidasta vaskausta.

Kaivoslakiehdotus susi

Kaikkia kuohuttaneesta kaivoslaista kysyttäessä myös Kaukolla tulee paatoksella painavaa sanaa. Kaivoslakiehdotus ei sellaiseen voi kerta kaikkiaan toteutua. Ammatimaisen kaivun kieltäminen Lemmenjoella loukkaa yrittäjien oikeusturvaa eikä kielolle ole minkään valtakunnan perusteita. Luonto on armelias ja maisemoi ihmisen käden jäljen hyvin lyhyessä ajassa. Jos valtausta haettaessa on jos jonkin sortin tahoilla oikeus tulla kuulluksi niin lupaa ei saada

minnekään, sen verran löytyy aina vastaranan kiiskiä. Lappi voi kääntää kuppinsa nurin, jos tuhansia ja tuhansia ihmisiä Lappiin vetävä kaivu estetään lailla.

Kauko neuvoa ja opastaa

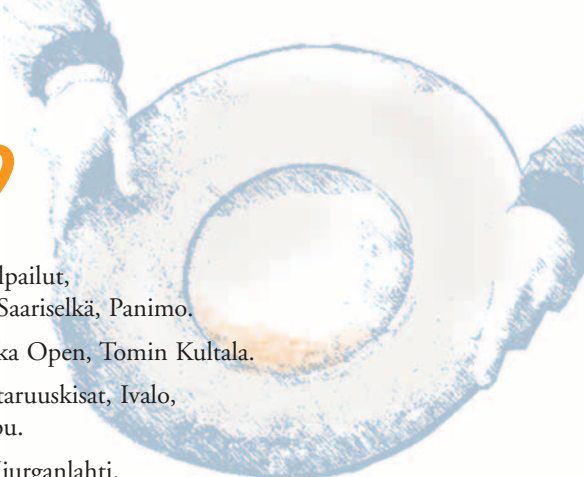
Kauko Matilainen toimii tulevan kesän Kullankaivajain liiton toiminnanjohtajana, joten hänen puoleensa voi nykyiset ja tulevat jäsenet kääntyä asiassa kuin asiassa. Hyvällä mielellä ja talkoohengellä hän kertoo toimeen tarttuvansa – nyt on hänen vuoronsa hoitaa osuutensa. Vahvuuksiin kuuluu kulta-alueiden laaja tuntemus, sillä ei liene montaa kultapaikkaa missä hän ei olisi käynyt.

Hän peräänkuuluttaa hyviä tapoja ja yhteishenkeä myös liiton jäsenetuvallatuksilla – vaikka porukkaa olisi paljonkin ja asioista ollaan eri mieltä, varsinkin laulujuomaa maistettua, niin turhanaikaista kärhämöintiin ei kenenkään pidä sortua.

Hyvä ajatus, pidetäänhän kaikki se mielessä. Sopia sijaa ja kultaa antaa.

PHM

Kisoja 2009

-
- 19.-20.6. Kullankaivajien Juhannuskilpailut,
Kulta-CUP osakilpailu III, Saariselkä, Panimo.
- 11.7. Prospektorkisat, Purnumukka Open, Tomin Kultala.
- 17.-19.7. LKL:n Kullankaivajain mestaruuskisat, Ivalo,
Hotelli Ravintola Kultahippu.
1. 8. Lemmenjoen kisat, Inari, Njurganlahti.
- 7.-9.8. Kullanhuuhtonnan SM-kisat. Tankavaara.
- 17.-23.8. MM-09 Italia, Biella, Vermogna.
- 5.-6.9. Savottakahvilan Ruskamarkkinat, Kulta-CUP IV loppukilpailu,
Saariselkä, Laanila.
- 19.9. Laajavuoren kisat, Jyväskylä.
- 31.10. Liera Open, Hotelli Ravintola Liera, Ruovesi.
-

Kultamaiden reippaat kulkijat Laanilassa Savotta Kahvila avoinna päivittäin 9-20

Meiltä löytyy murua rinnan alle jo aamusta!

♦ puuroa, soppaa ym. evästä sopivaan hintaan

Kesätarjous: kahvi ja munkki 3 euroa!

Kultakuumeeseenkin lääkkeit:

♦ vaskooleja, hattuja, opastusta, kultaa!!!

Hauskoja perinteisiä tapahtumia

29.7. pikkulauantai / Nopsajalan nimipäivät

5.-6.9. Savotan ruskamarkkinat /
cup-päättökisa

Kesäsunnuntaisin klo 13 kullanhuuhtontakoulu.

TERVETULOA!

SAVOTTA KAHVILA
(016) 668 998, 0400 603 903
savotta@kahvila.inet.fi

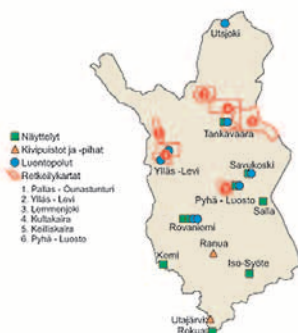
Geologinen retkeilykartta.

Monipuolinen tietopaketti Lapin geologiasta ja luonnonnähtävyyksistä.

Karttoja myyvät:

GTK:n toimipaikat, opastuskeskukset ja kartanmyyntipisteet.

Tutustu myös geologiaan näyttelyihin, luontopolkuihin ja kivipuistoihin.

www.gtk.fi

Kullankaivajain Mestaruuskilpailut

Hotelli Kultahipussa 17.7.–19.7.2009

osana koko viikon kestäväää Inarin kesä 2009 -tapahtumaa

Perinteisen laadukkaat palkinnot! Tervetuloa!

- ▶ **Pe 17.7.** Inarin kesä 2009 -tapahtuman ja kultakisojen avajaiset klo 18.00
Parivaskaus, kasavaskaus ja Kultaperinne ry:n on-line -kisat
- ▶ **La 18.7.** Ilmoittautuminen alkaa klo 9.30
- ▶ **Su 19.7.** Kisat jatkuvat klo 9.30
- ▶ **SARJAT:** Vapaaväline, Lapset, Nuoret, Miehet, Naiset, Veteraanit,
Yleinen, Joukkue sekä Jokeri
Lisäksi Pekkojen malja ja perinteinen Kreivin aikaan -kilpailut

HUOM!

La 18.7. LKL Ry 60 v. juhlatilaisuus 18.00

Su 19.7. Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsentilaisuus kisapaikalla
palkintojen jaon jälkeen

Kullankaivu ammattina, elämäntapana ja harrastuksena

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry

www.kullankaivajat.fi

LKL:n vuosikokous

Lapin Kullankaivajain Liiton vuosikokouksessa 28.3.2009 Siidan auditoriossa Inarin kirkonkylällä oli huikeat 70 henkeä tekemässä hyviä päätöksiä.

Ennen vuosikokousta esitettiin kultamieshenkeä nostattavia filmitaltointeja. Samaan aikaan pidettiin Lapin ympäristökeskuksen koolle kutsuma keskustelu- ja tiedotustilaisuus ympäristölupapalveluilla kullankaivajille.

Kokouksen jämäkkänä puheenjohtajana toimi **Kauko Matilainen**, jolta pasmat sekoivat vain kerran, kokouksen työjärjestystä käsiteltäessä. Esityksen kannatus tuli niin freesiltä taholta, että puheenjohtajallakin näytti rummussa kolisevan kivet pitkään, ennen kuin päästiin takaisin yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Kokouksen sihteerinä päätökset kirjasi ylös **Pirjo Muotkajärvi**.

Vuosikokouksen vahvistamat toimintakertomus vuodelta 2008 sekä toimintasuunnitelma vuodelle 2008 ovat luettavissa liiton kotisivuilta www.kullankaivajat.fi.

Koska jäsenmaksuista toimintakaudelle 2009 oli päätetty jo vuosikokouksessa 2008, päätettiin nyt vahvistaa maksuiksi vuodelle 2010 hallituksen esityksen mukaisesti seuraavasti: jäsenmaksu 22 € ja liittymismaksu 10 €. Kullalla maksaville hinta on kullan maailmanmarkkinahinta vuosikokouspäivänä + 10 prosenttia.

Pöytäkirjan ulkopuolelta jäsenmaksu suositellaan maksettavaksi omatoimisesti heti vuodenvaihteen jälkeen.

*Vuosikokouskahvit
ylämiessiläisittäin.*

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti **Jouko Korhonen**, ja hallituksen kokoonpanoksi vuosikokoukseen saakka istunut edellinen hallitus.

Hallituksen esityksen mukaisesti liiton uusiksi varsinaisiksi jäseniksi valittiin seuraavat 11 kannattajajäsentä: **Jouko Ellonen, Henrikki Kolu, Pellervo Koski, Kalevi Minnilä, Yrjö Murtonen, Martti Mäkilaurila, Ensio Mäntykangas, Hannu Raja, Marko Raja, Hannu Rautiala ja Melina Rissanen**.

Hallituksen esityksen mukaisesti vuosikokous kutsui **Per-Olov Janssonin** Lapin Kullankaivajain Liiton kunniajäseneksi. Janssonin erityisinä ansioina mainittiin hänen tekemänsä pioneerityö imurikullankaivutekniikan tuomisessa Lapin kultamaille, sekä hänen tekemänsä positiivinen PR-työ kullankaivun hyväksi.

*"Onkohan nuo luvut
nyt ihan suorassa, kun
ekonomi Salonen ei ole
niitä lukemassa?",
tuntuivat tilinpäätöstä
pohtivan Hannu
Rajala, Raimo Kana-
mäki, Ari Nissilä ja
Harri Rissanen.*

Hallitus on vankea, kätyr'lauma sankka: vasemmalta Kai J Rantanen, Hannu Viranto, pj. Jouko Korhonen, Mika Telilä, Esko Orava, Jouni Patokallio ja Jukka Kela.

Lapin Kullankaivajain Liiton

Lapin Kullankaivajain Liiton jäsenillä on oikeus kaivaa alla mainituilla valtauksilla omia käsityövälineitä käyttäen. Kaivutyöhön sekaantumaton elämänkumppani voi olla mukana kuulumatta yhdistykseen. Jälkikasvu (alle 16 v.) voi osallistua myös monttuhommiin.

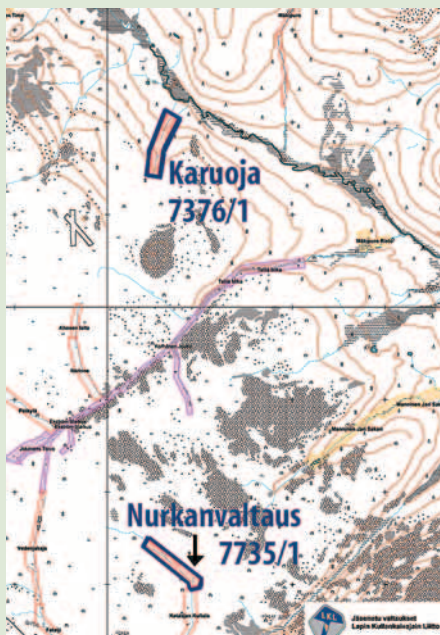
Oheiset kartat ovat kopioita valtauskartoista, jotka määrittelevät rajat maastossa. Kaivukauden alussa toimitetaan Saariselän Panimolle, Laanilan Savotta Kahvilaan sekä Kutturantien Kioskille ajo-ohjeet valtauksille.

Valtauksilla ei ole ennakkovarausjärjestelmää, vaan kaivamaan voi alkaa paikassa, jossa ei ole toista kaivajaa. Montulle viritettyjä rännejä ei tarvitse yön ajaksi purkaa.

Toisen kaivajan työtä ei saa häiritä, eikä toisen kaivajan kaivuvälineisiin koskea. Yleisiä käytäytymisnormeja ja kultamaiden reiluja perinteitä noudattaen taataan jokaiselle mahdollisuus yrittää.

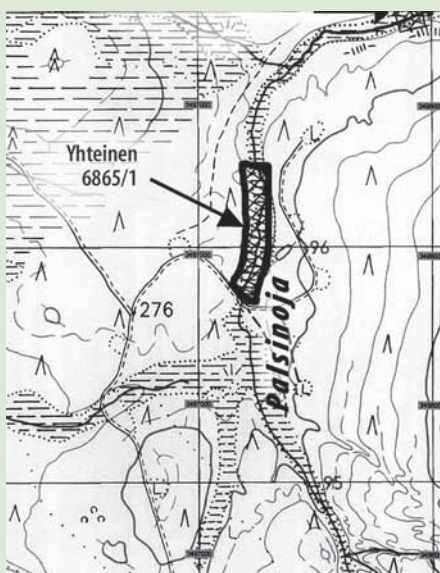
Sallitut työvälineet ovat vaskooli, lapio, ränni ja pieni vesipumppu sekä irtomaiden pehmittämiseen käytettävät käsityövälineet.

LKL Ry ei ole hakenut jäsenetuvaltauksilleen koneelliseksi kullankaivuksi katsottavien työmeto-

Alue	Kaiv. rek.no	Valt. nimi
Palsinoja	6865/1	Yhteinen
Palsinoja	7011/1	Palsin Paras
Elsa/Palsinoja	7736/1	Sopu-Kulta
Palsinoja	7932/1	Palsinsuo
Pikku Piispanoja	7935/1	Piispanpysäkki 43
Kotaoja, Lemmenjoki	7735/1	Nurkanvaltaus
Lato-oja	7436/1	Nelikko Aureus
Karuoja	7376/1	Karuoja

Karuojan valtauskämpä + sauna käytettävissä 5 euroa / vrk käyttökorvausta vastaan. Avain pj. Korhoselta tai siht. Rantaselta, yhteystiedot kts. s. 3.

jäsenvaltaukset karttoineen

dien vaatimia ympäristölupia, eivätkä ko. toimenpiteet näin ollen ole alueilla sallittuja.

LKL Ry ei vakuuta toimintaa jäsenvaltauksilla eikä ole korvausvelvollinen alueella toiminnasta jäsenilleen tai kolmannelle osapuolelle mahdollisesti tapahtuvista vammoista tai korvattavista haitoista. Kaivaminen ja alueilla oleileminen tapahtuu omalla vastuulla.

Tietä ei saa sortumisvaaran vuoksi kaivaa, eikä tielle rännittää.

Leiriytyminen on sallittua valtaus- ja vuokra-alueiden sisäpuolella.

Liitto ei järjestä majoitusta alueilla. Telttaleiriytyminen alueilla on sallittua. Laanilan / Kutturantien alueen valtauksille pääsee autolla ja yöpyminen esim. asuntoautossa on sallittua.

Valtauksilla vierailijat kuljettavat kaikki jätteensä kunnan jätteenkeräilypisteisiin.

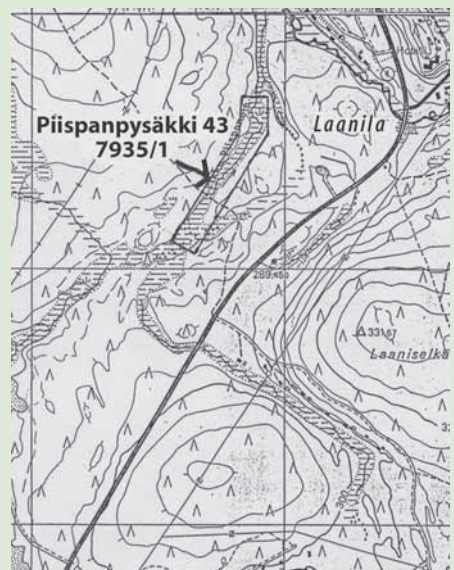
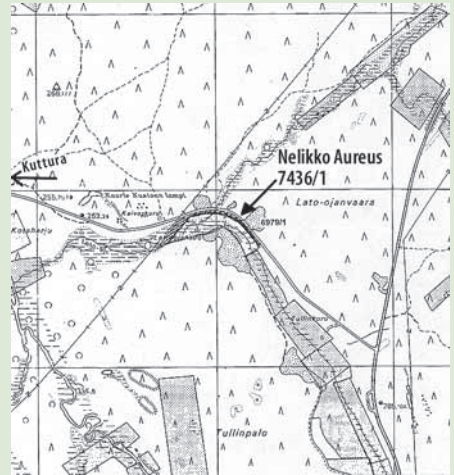
Kaivajat, työaika, käsitelty maamäärä ja saatua kultamäärä on vuoden loppuun mennessä ilmoitettava liitolle vuosiraporttia varten. Löytämässä kullaan saa kaivaja luonnollisesti pitää.

Tarkempia tietoja ja ohjeita ongelmatilanteisiin saa liiton toiminnanjohtajalta, puhelin 0400 836 500 tai apulaissheriffin valtuuksin toimivalta

Jouni Patokallioltä puh: 040 715 4031. Yhteyden saa Palsilta tai Kultakioskin kautta.

Kultaista kesää ja onnistuneita elämyksiä,

LKL:n hallitus

www.lemmenhippu.fi

LEMMEN
HIPPU

Koruja Lemmenjoen kultahipuista ja korukivistä

Lemmenhippu on korumallisto, jota valmistetaan Suomen Lapista huuhdotuista kultahipuista ja korukivistä. Korut on valmistettu käsityönä ja jokainen koru on uniikki. Korujen muotokieli ja aiheet tulevat Suomen luonnosta ja erityisesti Lapista ja kullankaivun värikkästä historiasta.

Omista pala
Lapin kultahistoriaa

www.lemmenhippu.fi

KULTAMUSEOSÄÄTIÖ

on meille annettu

LKL kävi useita vuosia **Hannu Vi-rannon** johdolla neuvotteluja Kultamuseon toiminnasta vastaisuudessa vastaavan Kultamuseosäätiön perustamiseen liittyen.

Toukokuussa 2008 liitolta tiedusteltiin halukkuutta liittyä perustettavaan Kultamuseosäätiöön. Asiaa käsiteltiin hallituksen kokouksessa 20.5.2008 ja päätettiin hakea Kultamuseosäätiön hallituksen jäsenyyttä, mikä tiedoksi Kultamuseolle ilmoitettiin.

Tämän koommin liitto ei ole saanut asian tiimoilta mitään virallista yhteydenottoa. Lehdistä saimme sittemmin lukea Kultamuseosäätiön tulleen perustetuksi ilman Lapin Kullankaivajain Liittoa.

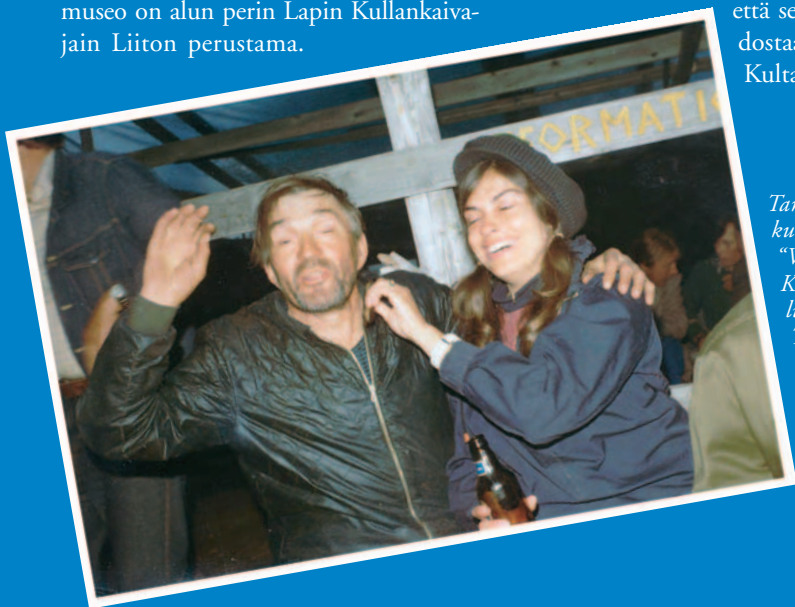
Valitettavaksi asian tekee se, että Kultamuseo on alun perin Lapin Kullankaivajain Liiton perustama.

Lisäksi liiton lähes 3000 jäsenen joukossa on käytännössä kaikki aktiivisesti kultaa Suomessa kaivavat henkilöt. Päivittäin sadat liiton jäsenet ovat tekemisissä kultahistorian paikkojen ja esineiden kanssa, ja tekevät omalla työllään huomisen kultahistoriaa.

Uskoimme tämän aktiivikauden tietotaidon – eritoten ottaen vielä huomioon LKL:n Kultamuseolle aikanaan luovuttama historiallinen ja henkinen alkupääoma ja esineistö – olevan Kultamuseosäätiölle arvokkaamman kuin säätiön hallituspaikan kynnsyrsahä.

Säätiön perustajat eivät katsoneet asiaa samalta kantilta.

Tällä uutisoinnilla LKL haluaa selventää, että se ei ole omasta tahdostaan jättäytynyt pois Kultamuseosäätiöstä.

Tankavaara, Lapin kullankaivun catwalk. "Vaubri-Ville" Keurulainen 70-luvun puolivälissä Tankavaarassa rakentamassa kullankaivajien "ympäristömainetta".

Satu Hietala

*Osa liiton
ahkeraa talkoo-
väkeä ottamassa
aurinkoa Oulun
erämessuilla.*

LKL Pohjois-Suomen erämessuilla

Lapin kullankaivajain liitto osallistui toukokuun lopulla Oulussa järjestetyille erämessuille. Liiton osasto keräsi ansaittua huomiota pääministeri **Matti Vanhasta** myöten. Liitto jakoi juuri messuille tehtyä ”Kullankaivaja ei tunne lamaa” -esitettä, teemanään kaivoslain uhka.

Messuilla nähtiin myös pienimuotoisen kultaryntäys: Liiton 20 esitteeseen teipattiin pieni kultahippu ja päivittäisen lavaesiintymisensä lopuksi **Jukka Kela** kertoi liiton osallistuvan lamantorjuntatalkoisiin jakamalla ilmaiseksi kultaa osastollaan. Ensimmäisenä päivänä vain kaksi hyväuskoista kansalaista kävi hakemassa kultaisen esitteensä.

Toisena päivänä J Kela jatkoi kuumeen levittämistä:

- On se kumma kun kaiken maailman ilmaiset muikun- ja lihapullanpuolikkaan maistattajat kelpaavat, mutta Lapin kul-

lankaivajain liiton ilmaiset kultahippunäytteet eivät kelpaa.

Tällöin oli kuuleman mukaan ihmisvirta liiton osastolle marhannut kuin kii-reisimmän Klondyken malliin. Konkreettisia tuloksiakin saatiin: peräti 17 uutta jäsentä liittoon ja saman verran aika varmoja netin kautta liittyjiä. Hyvä me!

Liitto kiittää nöyrästi ahkeraa talkoolaisia: KIITOS. Mukana olivat **Tapio Iso-la, Satu Hietala, Pekka Herranen, Jussi Kangas, Sakari Sahi, Jouko Korhonen, Pirjo ja Vilma Muotkajärvi, Sep-po Saresto, Jari Järvinen, Janne Kan-nisto, Kati Sarjas** sekä **Ilona, Hiski** ja **Jukka Kela**.

Mainittakoon vielä, että LKL:n osasto valittiin erämessujen parhaaksi osastoksi jo kolmannen kerran peräkkäin. Tänä vuonna valintajuryyn kuuluivat J Kela, J Korhonen ja J Järvinen.

Klondiken kuningas

Kanadan Nova Scotiasta oli Klondikeen tullut elefantin kokoinen, hidaspuheinen mies, jonka kämmenetkin olivat kuin pienet kinkut. Hän oli **Alex McDonald**. Hänellä oli kaksi lempinimeä: Big Alex eli Iso Alex ja King of Klondike eli Klondiken kuningas.

Lähes parimetrisen Alexin kasvoja reunustivat mustan tukan kiehkurat, jotka lähes peittivät pensasmaiset kulmakarvat. Turpeita huulia peittivät valtavat viikset. Neandertalilaisen näköinen mies oli Klondiken rikkain. Hän omisti kymmeniä valtauksia kaikilla tuottavilla kultapuroilla. Kultaa hän rahtasi muulikaravaaneilla kultapuroilta Dawson Cityn pankkiin. Kuormassa saattoi kerralla olla kultaa 150 000 dollarin edestä. Se ei ollut pieni summa sata vuotta sitten, eikä vielääkään.

Miten matka rikkauksiin alkoi?

Eldorado-joen varrella oli venäläisellä John Zarnowskylla valtaus numero 30 löydöspaikasta ylävirran suuntaan. Ilmeisesti muonan puutteen vuoksi hän myi puolet valtauksistaan jauhosäkiästä ja siankyljystä Isolle Alexille.

Sillä kaupalla alkoi Alexin nousu Klondiken aristokratiaan, "kuninkaaksi". Osoit-

tautui, että valtaus tuotti parhaana päivänä kultaa noin 5 000 dollarin edestä.

Monelle tämä olisi riittänyt ja tuonut tarpeeksi omaisuutta koko loppuiäksi. Mutta Alexille ei. Hän lähti kokoamaan valtausomaisuutta. Kun muut myivät, Alex osti. Ostamansa valtaukset hän vuokrasi edelleen niin, että sai yleensä puolet vuotuisesta tuotosta.

Eldorado numero 30:stä nousi 45 päivässä 33 000 dollarin kulturalasti, josta Alex sai puolet. Klondiken kuninkaalla alkoi mahtava rikastumiskierre. Jo keväällä 1897 hänellä oli 28 valtausta, joiden arvo oli miljoonia dollareita.

Hän investoi kaiken kultasaaliinsa uusiin valtauksiin niin, että joutui tekemään velkaa.

– Minulla on velkaa 150 000 dollaria, mutta voin saada valtauksistani kultaa aina saman verran silloin, kun velka pitää maksaa takaisin, Alexin kerrotaan sanoneen.

Ison Alexin bisneshimo oli kyltymätön. Ennen pitkää hänellä oli 65 valtausta kahdeksalla kultajoella ja useita valtauksia jokiterasseilla, jotka kätkivät muinaisia kultapiitoisia joenuomia. Hän omisti maata ja rakennuksia Dawsonissa ja hankki omistukseensa myös kaksi Yukon-joella rahtia kuljettavaa siipiraslaivaa.

Näytti siltä, ettei Klondiken kuninkaan omaisuuden kasvulla ollut rajaa. Hän raken-

nutti itselleen talon, jonka ensimmäisessä kerroksessa oli hänen toimistonsa. Sen sivupöydällä oli iso malja täynnä isomushippuja. Kun toimittaja Alice Henderson tuli haastattelemaan Isoa Alexia, tämä heilautti kinkkukättään maljan suuntaan.

– Ota siitä itsellesi. Ota muutama iso, Alex virkkoi toimittajalle.

Kun toimittaja epäröi, Iso Alex jatkoi:

– Ne eivät merkitse minulle mitään. Ota niin paljon kuin haluat. Minulla on niitä kasoittain lisää.

Mutta puhuja Alex ei ollut. Hän puhui hitaasti, melkein pä tuskallisesti ja hieroi samalla parransänkistä leukaansa hämmentyneen ja neuvottoman näköisenä.

Valtavan rikkautensa vuoksi hänelle siunautui kuitenkin myös yhteiskunnallisia velvollisuuksia. Kun everstin arvoon kohonnut ratsastavan poliisin päällikkö, Dawson Cityn ja koko Yukonin järjestyksenvalvontaa johtanut Sam Steele lähti vuonna 1899 kaupungista, asukkaat valitsivat Ison Alexin johtamaan lähtöjuhllisuuksia. Alexia oli huolellisesti kuulusteltu ja harjoitettu useita päiviä, ja valmistelujen jälkeen hänen odotettiin pitävän kauniin läksiäispuheen ja ojentavan Steelle kaupunkilaisten lahjan, komean pussillisen kultaa.

Mitä tapahtui? Aivan viime hetkellä Alex asteli kömpelösti esiin, vilkuili lammasmaisesti kulmakarvojensa takaa ja sysäsi kulta-pussin Steelen käteen. Seurasi puhe:

– Tässä, Sam. Pussi sulle. Terve vaan.

Kurjasti sujuneesta esiintymisestä huolimatta Alex valittiin uudelleen puheenpitäjäksi. Oliko valinta kultamiesten huumoria, jää arvoituksiksi.

Tällä kertaa Dawsonissa vieraili Britannian kuningashuoneen edustajana Lady Minto, Kanadan kenraalikuvernöörin puoliso seurueineen. Lahjaksi Lady Mintolle oli suunniteltu kullasta valmistettu ämpäri ää-

riään myöten täynnä komeita nuggetteja, isomushippuja. Ämpärin päälle kultaseppä oli rakentanut kultaisen pienoisivintturin, samanlaisen, jolla kultapitoista maata nostettiin jokivarsien kaivoskuiluista.

Tilaisuutta varten oli hyvissä ajoin etukäteen kirjoitettu puhe. Isoa Alexia valmennettiin ja kuulusteltiin taas useita päiviä, jotta kaikki sujuisi hyvin. Tärkeän hetken koittaessa Klondiken kuningas ojensi kinkkukatensä, joista ämpäri roikkui, kohti kunioitettua rouvaa ja sanoi:

– Tässä. Ota se. Tämä roskapönttö.

Dawsonissa riehui iso tulipalo kolmesti. Talvella 1899 tuli riehui niin, että oli räjäytettävä Aurora-saluuna ja Ison Alexin uusi talo palon leviämisen estämiseksi. Palojen jälkeen moni kaupunkilainen huuhtoi tuhkaa – eikä turhaan. Kultaa löytyi!

Mutta kyltymätön himo, pakkomielle hankkia lisää omaisuutta tuhosi Klondiken kuninkaan. Vähitellen valtausten tuotot alkoivat hiipua, mutta säästäjäksi Isosta Alexista ei ollut. Hän hankki vain lisää valtuksia, jotka myöhemmin osoittautuivat arvottomiksi. Lopulta valtaukset eivät tuottaneet mitään, ja Alexin oli luovuttava. Omaisuus oli haihtunut. Viimeiset vuotensa hän asui pienessä kämpässä Clearwater Creek -joen varrella etsien epätoivoisesti hyvää kultatapaikkaa.

Klondiken kuningas kuoli sydänkohtaukseen pilkkoessaan puita kämpppänsä edustalla.

Veli-Pekka Jarva

Lähde:

Berton, Pierre: Klondike. The Last Great Gold Rush 1896-1899. McClelland and Stewart, Toronto 1987.

"Lapin" kultakoru

KUINKAS KÄVIKÄÄN. Samoihin aikoihin, kun itse aloittelin työskentelyä lapinkullan työstämiseksi, aloiteltiin Inarissa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa korualan koulutusta. Muistan harmitelleeni tuoloin, että voi pahus. Sieltä tulee samoihin aikoihin samoilille apajille ryhmä uusia tekijöitä ja joudun heti kovaan kilpailutilanteeseen. No, tuo pelko on osoittautunut aiheettomaksi. Olen siitä hiukan ylättyytikin. Kilpailu kun olisi lopulta ihan hyväksi asian monipuolisen esilletuomisen kannalta.

Kuluneen talven aikana verstaassani Oulussa työskenteli juuri tuolta Inarin koululta työharjoittelija. Venäläissyntyinen nuori mies, **Andrei Lapin**. Hän on innokas ja taitava nuori mies, hyvällä halulla kohti suuria mestaritöitä.

Andrein työharjoitteluun kuului mm. suunnitella ja valmistaa koru asiakkaan toiveiden pohjalta. Aseutin itse tuohon asiakkaan rooliin. Valitsin materiaaleiksi **Kankaan Jussin** Lemmenjoen Miessin latvoilta löytämän kauniin, reilusti kolmegrammaisen hipun ja **Merenluotojen** Puskulta löytämän punaisen korundin.

Annoin Andreille täysin vapaat kädet. Hän teki muutaman hyvän ehdotuksen, joista valitsin toteutettavaksi yhden. Asiakkaana olen lopputulokseen erittäin tyytyväinen. Minä en olisi tuommoista korua tehnyt, mutta Andrei teki. Ja näin saatiin taas yksi virkistävä uusi näkökulma lapinkultakoruihin. Eli näin se alkuvuosien pelko kilpailusta kääntyikin aika lailla pääläelleen.

Janne Kannisto

Kullankaivajien Inariin jättämä raha miljoonaluokkaa

ulun yliopiston maantieteen laitoksella valmistui tänä keväänä opinnäytetyö kullankaivun alue-taloudellisista vaikutuksista Inarin kunnassa. Lapin Kullankaivajain Liitto ja Inarin kunta rahoittivat tutkimusta. Tutkimusta varten haastateltiin 55 kullankaivajaa Saariselän-Ivalojoen alueella ja Lemmenjoella. Vertailu- ja täydentävänä aineistona käytettiin kullankaivajaliiton vuonna 2004 tekemää jäsenkyselyä, johon vastasi 798 jäsentä eli 45 % jäsenistöstä.

Tutkimuksen 55 haastateltua on noin 10 prosenttia nykyisistä aktiivikullankaivajista, mikä sinänsä ei oikeuta täsmällisiin johtopäätöksiin, mutta antaa kuitenkin yhdessä jäsenkyselyn kanssa melko luotettavan kuvan kullankaivajien vuosittain Inarin kuntaan jättämän rahamäärän suuruusluokasta.

Kaivukauden aikana tehdyt ostokset

Lemmenjoen kaivajien ostokset suuntautuivat pääasiassa Inarin kirkonkylään ja osin Ivaloon. Saariselän-Ivalojoen kaivajat suorittavat ostoksensa pääasiassa Saariselällä ja Ivalossa. Lemmenjoen kaivajista 78 % kävi päivittäistavaraostoksilla vain kerran kuu-kaudessa tai harvemmin, kun taas Saariselän-Ivalojoen kaivajista 93 % kävi vähintään kerran viikossa. Edelliset toivat kaivualueelle siis ruoka- ja muut päivittäistavarat pääosin jo talvella huoltokuljetusten yhteydessä.

Ostoksiin käytettiin keskimäärin 50 eu-

roa viikossa. On arvioitu, että kullankaivajat tekevät noin 4 000 työviikkoa vuodessa. Päivittäistavaraostoksiin käytettäisiin kaivu-kautena siis noin 200 000 euroa, joka käytännöllisesti katsoen kokonaan jäivät Inarin kuntaan, pääasiassa Ivaloon ja Saariselälle.

Ennen kaivukautta tehdyt hankinnat

Haastatelluista noin puolet hankki tarvittavat ruoka-, rakennus- ja muut tarvikkeet sekä polttoaineet ennen kaivukautta. Suurin käytetty summa oli 35 000 euroa, mutta suurin osa käytti muutamasta satasesta muutamaan tuhanteen euroon. Kokonais-rahamäärää kaikkien noin 550 kaivajan osalta on haastateltujen pienen määrän vuoksi vaikea räsmällisesti arvioida, mutta tutkimuksessa käytettyjen keskiarvolukujen (aritmeettinen ja mediaani) perusteella sen olisi vähintään 500 000 euroa ja enintään yksi miljoona euroa.

Inarin kunnasta ilmoitti 84 % tekevänsä ostokset kokonaan tai osittain. Näistä 35 % teki yli 75 % hankinnoista Inarin kunnassa. Vajaa kolmannes ei tehnyt lainkaan. Tämän perusteella voisi arvioida, että ennen kaivukautta tehdyistä hankinnoista vähintään puolet tehtäisiin Inarin kunnasta eli 250 000 – 500 000 euron arvosta.

Investoinnit

Haastatellut 55 kullankaivajaa olivat tehneet nykyisiin kaivupaikkoihinsa 800 000 euron

investoinnit, josta vuoden 2008 aikana 50 000 euron investoinnit. Heistä puolet oli käyttänyt kokonaisinvestointeihin alle 1 000 euroa, 35 % oli käyttänyt 1 000–10 000 euroa ja 14 % yli 10 000 euroa.

Tässäkin haastateltujen vähäinen määrä vaikeuttaa kokonaisarviota. Keskiarvolaskelmien perusteella voidaan kuitenkin laskea, että kaikkien kullankaivajien kokonaisinvestoinnit olisivat 1,1–8,2 miljoonaa euroa. Suuren haarukan aiheuttaa se, että konekaivajien investoinnit voivat olla satoja tuhansia euroja, kun taas lomakaivajat selviävät halvoilla työkaluilla.

Ottaen huomioon, että jo haastatellut 55 olivat investoineet 800 000 euroa, voisi varovasti arvioida, kaikkien 550 kaivajan investointimäärä olisi vähintään 5–6 miljoonaa euroa. Tätä tukee kullankaivajaliiton tekemä arvio, että vajaa 30 kaivospiiriä olisivat tehneet 3,5 miljoonan euron investoinnit. Vastaavasti voi laskea, että vuonna 2008 olisi tehty noin 300 000–400 000 euron investoinnit, josta haastatellut 55 henkilöä siis 50 000 euroa.

Vastaajista 26 % oli tehnyt investointihankinnoista yli puolet Inarin kunnasta ja ei lainkaan 27 % vastaajista. Voisi arvioida että Inarin kunnasta tehtiin vähintään sadan tuhannen euron investointihankinnat.

Kokonaisrahamäärä

Varovaisten arvioiden mukaan kullankaivajat jättäisivät Inarin kuntaan vuodessa yhteensä 550 000–800 000 euroa edellä mainittuina välittöminä hankintoina. Tutkimuksessa ei otettu huomioon esimerkiksi talven huoltoajaja eikä Lemmenjoen kesäaikaista venekuljetuksia. Mukaan ei ole otettu myöskään kuntaan jääviä kullankaivajien verotuloja. Myöskään eivät ole mukana valtauksilla ja kaivospiireillä vierailevien sukulaisten ja tuttavien tekemät ostokset ja

majoitus- ja ravitsemusliikkeiden käyttö Inarin kunnassa. Nämä huomioon ottaen välittömät vaikutukset nousevat miljoonaluokkaan

Asia sinänsä on kullankaivun välillinen tulovaikutus ja kerrannaisvaikutukset. Kullankaivua käytetään Inarissa matkailun vetovoimatekijänä erityisesti kesäaikana. Ivalojoen kulta-alueille tehdään kumivenematkoja, Lemmenjoen kultamaille veneretkiä, monien yritysten nimestä löytyy kulta-sana, on Kultainen tie jne. Kullanhuhdontakiasat Ivalossa, Saariselällä ja Njurgalahdessa vetävät yleisöksi ja kilpailijoiksi myös muita kuin kullankaivajia. Kullankaivu on Inarin kunnalla Suomessa ja Euroopassakin ainutlaatuinen matkailuvaltti. Vastaavanlainen löytyy lähinnä vain Kanadan Yukonista tai USA:n Alaskasta ja Kaliforniasta. Näissäkin maissa se on lähinnä kultahistoriaa. Tämän päivän elävää kullankaivua niissä on hyvin vähän.

Tutkimus siis rajoittui Inarin kuntaan. Sodankylässä on Tankavaaran kultakylä, joka lienee kunnan kesämatkailun päävetovoimatekijä. Inarin kullankaivajat käyttävät myös sen palveluja kultakisojen aikaan ja ohikulkumatkoilla. Ivalojoen kaivajat pistäytyvät siellä myös työviikkojen aikana vapa-aikoina. Vastaavasti pääosa Tankavaaran vieraista varmaankin käyttää myös Inarin, vähintäänkin Saariselän palveluja.

Kullankaivajien liitto pyrkii tukemaan asiantuntija-avulla ja myös rahallisesti uusiakin kullankaivun opinnäyte- ja muita tutkimuksia. Kesällä käynnistyneekin jo seuraava opinnäytetyö.

Tämä Oulun yliopiston opiskelijan, nyt jo maisterin, opinnäytetyö löytyy kokonaisuudessaan Lapin kullankaivajien liiton kotisivuilta www.kullankaivajat.fi.

Hannu Viranto

Vesi rikastusaineena ja vesilain kohteena kullankaivussa

Vettä käytetään rännirikastuksen päärikastusaineena. Sillä lietetään kultapitoinen maa ja hiput irtoavat maa-aineksista ja jäävät painonsa perusteella rihloihin ja vastaaviin tartuntoihin. Käytetty vesi samentuu hienoista maajakeista ja ilman suodatustoimenpiteitä samaa vesi virtaa alapuoliseen puroon. Näin tapahtuu sekä lapiovettä konekaivussa.

Lemmenjoen 50-luvun kultaryntäyksen aikaiset kaivajat kertoivat Morgamin nivan (1. niva Kultahaminan alapuolella) virranneen ajoittain ruskeana. Ei ihme kun parisataa rivakkaa lapiomiestä rännitti savista maata ja vesi meni suoraan puroon.

Myös tulvat irrottavat kaivetuissa ojissa värejä puroihin, samoin soilta humusta kaivamattomiinkin vesistöihin. Soilta tuleva humuksen värjäämä vesi on kuitenkin tummaa verrattuna kaivalueiden vaaleaan saven väriin ja näin erottuu selvästi vedessä. Sameus ei ole saastetta, se on myös normaalin vedenkorkeusvaihtelun tulosta.

Koneellisessa kaivussa on nykyään kaikilla ympäristölupa, jossa tarkastellaan asiaa myös vesilain puolelta. Imurihommia lukuun ottamatta on rännityksessä käytettävä kiertovesiperiaatetta eli samaa rännitysvettä kierrätetään maan pesussa (kullan rikastuksessa) altaitten kautta uudelleen rännitykseen. Tämä systeemi mahdollistaa myös kaivun vesialueita korkeammalla ole-

vissa kaivupaikoissa (altaisiin voidaan pumpata vettä). Veden mukana menevä kiintoaines laskeutuu altaitten pohjalle ja ylimenevä vesi (yl. maasta monttuun ja viemäriin tihkuva) selkeytyy alapuolisissa selkeytysaltaissa ja jatkaa matkaansa alapuoliseen puroon. Kuitenkin hienoimmat jakeet eivät helpolla erkane ja jäävät altaisiin väriksi ja jos asialle ei tehdä mitään, alapuolinen puro sameutuu (kuten etelän joet). Tämä asia on niin huomioitu, että saa laskea sovitun määrän mutta puroja ei saa sementtaa.

Joskus purot ovat sameita. On muistettava että koneellisissa kaivussa lupa määrää selkeyttämään vetensä, mutta tämä ei koske lapiotyötä, joka työaikansa huomioiden on jopa enemmän sameuttava kuin konekaivu (riippuu maa-aineksesta ja maamääristä). Sameus vain katsotaan tulleen koneellisesta kaivusta (vrt. kesä 2008 Puskun latvan perusteeton tuomitseminen Ympäristökeskuksen raportissa). Näin se vain on.

Ympäristökeskus on vaatimalla vaatinut koneellista kaivua harjoittavia siirtymään vesien yhteistarkkailuun, jolloin vain kokonaisvaikutus tulee esiin. Yhteistarkkailun toteuttaminen on aiheuttanut sen, ettei mahdollista ongelmakohtetta välttämättä saada näytteillä selville. Koko kaivuu leimataan, tämäkö on ollut tarkoituksin. Tätä kysyin aikanaan palavereissa Ympäristökeskuksen edustajilta saamatta vastausta (alus- sa otettiin näytteet kaivun ylä- ja alapuolelta ja näyteajan tilanne oli selvä).

LKL:n kuvakilpailun satoa: "Ensilumi", ihmisen paras ystävä ja koira syksyn ensimmäisessä lumisateessa. (2. sija sarjassa Kullankaivaja kotonaan. Kuvaaja Tarja Tausch.)

Sameat vedet pudottavat hippukullan hintaa ja kaivajien imagoa. Ketä se taas hyödyttää – vastustajia. Näin annetaan viholliselle aseita, joilla meitä lyödään. Puhdas alapuolinen puro on meidän paras ympäristösertifikaattimme.

itten vähän lähihistoriaa: **Raimo Kanamäki** (**Arska Alhosen** kaivospiiri) ja minä, siirryimme v. 1992 Miessiltä Puskuojalle kaivamaan, emme arvanneet millaiseen "vesiryöpytykseen" jouduimme. Oli erittäin sateinen kesä ja Puskun moreenisora ja laho pohjakallio ovat sellaisia veden värjääjiä, ettei pahempaa taida löytyä. Vesi sameni Kultahaminaan asti ja siiräköns Metsähallitus ja paikalliset asukkaat saivat räkytyksen aiheen vesioikeuksiin asti, ei meille esitetty mitään muuta vaihtoehtoa kuin kaivuun lopettaminen. Ihasteltiin ympäristölupaprosessin lopettavan koneellisen kaivun.

Taistelu alkoi. Mielenkiintoinen seikka:

sain puhelinsoiton (silloin pelasi kämpässä NMT 450) "palkatkaa Suunnittelukeskus ja sen ehkä Suomen paras asiantuntija hoitamaan homma ja luvat kuntoon", apuneuvo joltain ystävältä. Näin teimme,

Alhosen **Arska** ja minä palkkasimme Suunnittelukeskuksen ja **P Rautialan** (asi-anajaja) hommiin ja kolmen toimenpidekieltovuoden (asiat korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti) jälkeen saatiin luvat jatkaa kaivua. Vesisysteemit saatiin toimimaan jo ennen kieltoa, heti kun sameudesta saatiin tieto. Silti olivat kiellot voimassa (100 000 markan uhkasakko/pärstä) ja työt seisoivat sen ajan. Se tuli pirun kalliiksi, keskusrikospoliisin miehetkin kulkivat kuulustelemassa Puskulla meitä "rikollisia".

Me onnistuimme ylivirtausveden selkeytyksessä. Se onnistuu vain pumpaamalla vesi sadettaen paineella imukykyiselle kentälle (sadetus rikkoo vesipisaran ja kiintoainenes irtoaa) tai kauemmas imukykyiselle alueelle. Pumput päkättivät koko ajan. Veden

selkeytys tuntui alussa ylivoimaiselta mutta loppujen lopuksi onnistuttuaan se tuntui selvästi työhön kuuluvalta, tärkeältä ja helpposti hoidettavalta hommalta. Tuntui hyvältä, kun tarkastusporukan (KTM, MH, Ympäristökeskus. ym.) jäsen – nykyään ympäristölupaviraston päättävä – sanoi kaivospiirimme työn hyväksyvää tarkastusraporttia kirjoittaessaan Puskulla ”tämä on eräs sertifikaatti” (oli keskusteltu Lapin kullan sertifiointista).

Tätä ”vesisotaa” reposteltiin niin viranomaisia, vesiyläioikeutta kuin televisiota myöten ja se tuli varmaan kaikilla ”konekaivajille”, nykyäänkin kaivaville, tiedoksi.

 yt viranomaiset lyövät kaivajan kaaliin järkeä moukarilla. Tulee tehostettu tarkkailu, josta voi olla seurauksena ensin varoitus, sitten uhkasakko ja toimenpidekiellot, jotka voivat olla lopullisia. Jos ei ole varaa selkeyttää ylivirtausvesiään (lupaehto), onko työn lopetus parempi ratkaisu. Asia on viimein käsitettävä. Pumpatkaa, pumpatkaa selkeytykseen. Jos ette osaa, kysykää Kanamäeltä neuvoja, hän osaa.

Meillä lupaehtoihin on kuulunut (lyhennettynä vesiasiat):

- ▶ patojen on kestettävä niin kevä- kuin syystulvat (altaat eivät saa särkyä)
- ▶ padot teemme sellaisiksi että ne ovat kaivinkoneella ajettavia, ei mitään ”kökkö-kasoja”
- ▶ teettää vesienkäsitely suunnitelma
- ▶ työalueelta poistuvalla vedelle on määräehto (mitataan päivittäin), se vesi ei saa sementaa alapuolista vettä

- ▶ samea poistovesi on selkeytettävä
- ▶ on pidettävä päivittäistä kirjanpitoa poistoveden määrästä ja väristä.

Näin on tehty. Nämä eivät ole isoja asioita – kyse on ammattitaidosta ja asenteesta. Ammattimies ei vettä sotke.

Ensi kesänä pidämme kirjaa myös Miesin veden väristä aamuin ja illoin. Kaikin tavoin pyrimme työssämme siihen, ettei muiden tarvitse vastata meidän jäljistämmme ja työstämme. Jos tarvitsee neuvoja vesien selkeyttämiseen, ovat hallussamme olevat Suunnittelukeskus Oy:n suunnitelmat käytettävissä.

Pitää olla ammattiylpeyttä: Me emme vesiä sotke ja jälkemme hoidamme. Näin nousee hippukullan hinta.

Kullankaivun pahin vihollinen on vastustajille lyömäaseita antava ammattitaidoton ja vastuuton kullankaivaja.

Kulta Prospektor Oy – jo neljännessä polvessa olevien kultaa kaivavien inarinsaamelaisten sataprosenttisesti omistama yhtiö; psta,

Kari Merenluoto

SHAMAAN DESIGN

KÄSINPAINETUT T-Paidat * LAPIN KULTAA

ÖLJYKANGASTAKIT * NAHKAHATUT

LKL:N JÄSENILMOITTAUTUMISET

RANTATIE 2, IVALO * PUH.: 040-718 43 40

www.kurukoru.fi

Pekanpäivät SPECIAL EDITION

Miessinmaan perinteisimpään juhlatilaisuuteen, Pekanpäivien 30. erikoispainokseen, Pihlajamäkeen pyydetään 29.6.2009 normiaikaan saapumaan tarpeellinen määrä Pekkoja ja lisäksi ystäviä ja puronvartisia kautta koko Miessinmaan kuvernementin ja sen naapurivaltakuntien.

Tehkää niin hyvin ja olkaa tervetulleet!

Miessinmaan lipunnosto ensimmäisillä perinteisillä Pekanpäivillä Pihlajamäessä 29.6.1980. Nostamassa Pekat Turkka ja Salonen, taustalla Heikki Pihlajamäki sekä Jussi ja Esko Kulmala.

Arvoisa Laanilan-Ivalojoen alueen kullankaivaja

Metsähallituksen edustajat kartoittivat viime syksynä toiminta-alueenne metsä-autoteitä ja maastouria. Yhtenä päivänä

mukana kartoituksessa oli myös LKL:n edustaja.

Talven aikana on tehty linjaus, jonka kriteerien mukaisesti alueella perinteisesti maastoliikenteeseen käytetyt, pääasiassa Metsähallituksen hakkuuteiksi alun perin raivatut väylät on jaoteltu metsäautoteiksi, jolla liikennöintiä ei saa kieltää, ja maastouriksi, joilla liikennöinti vaatii Metsähallitukselta anottua maastoliikenneluvan.

Metsähallitus painottaa, että tehty linja-

us ei koske vain kullankaivajia, vaan kaikkia luonnonkäyttäjryhmiä.

LKL:n edustajien neuvotteluissa esittämän kannan mukaisesti asia ei ole näin yksioikoinen, koska maastoliikenneoikeus voi pohjautua muihinkin lakeihin kuin maastoliikennelakiin, ja noudatettavien kriteerien sekä eri toimintamallien suhteen on paljon eri variointimahdollisuuksia ja selvittämättömiä linjauksia.

Oheiset kartat kertovat pääpiirteittäin

Metsähallituksen uuden linjauksen alueen maastoliikenteen luvanvaraisuuden suhteen. Tarkista valtauksesi sijainti, ja valmistaudu hakemaan vaadittava lupa. Huomattavaa on, että maastoliikennelupa on henkilökohtainen.

LKL:n käsityksen mukaan Metsähallitus lähestyy kirjeitse valtaajia, joiden valtauksille moottoriajoneuvolla kulkeminen vaatii maastoliikenneluvan.

Kai J. Rantanen

Kullankimalteista syntymäpäivää!

Toivottaa LKL!

80 v.

- 21.7. Uolevi Koivisto, Tampere

75 v.

- 13.6. Reino Alanko, Kangosjärvi
26.6. Sulevi Töyrylä, Järvenpää
8.7. Ossi Ylönen, Vuorenmaa
15.7. Kalevi Rapo, Nastola
20.7. Raimo Nieminen, Turku
26.7. Osmo Kallio, Mänttä
31.7. Juhani Punkari, Seinäjoki
11.8. Alpo Valkama, Kauhajoki
4.9. Matti Salonen, Nukari
15.9. Risto Nikkilä, Karunki

70 v.

- 1.6. Veikko Seppä, Kytökylä
18.6. Jouko Isosomppi, Hyvinkää
18.6. Asko Lehtimäki, Parkano
19.6. Raimo Haapsaari, Kauhava
9.7. Hannu Kalenius, Imatra
9.8. Martti Sukanen, Kuusankoski
27.8. Teuvo Korpikoski, Sodankylä
26.9. Pertti Vihavainen, Leineperi
30.9. Juhani Lahdelma, Kouvola

65 v.

- 29.6. Pekka Hietavirta, Lahti
3.7. Kyösti Kultanen, Imatra

- 5.7. Aarre Alatalo, Kuoppa-aho
9.7. Pentti Leppänen, Harjavalta
13.8. Eeva-Liisa Tammelin, Jyväskylä
20.8. Kalervo Palonen, Huittinen
25.8. Sinikka Hietavirta, Lahti
2.9. Pentti Jernberg, Joensuu
8.9. Jorma Anttila, Hämeenkyrö
12.9. Hannu Salmelainen, Sulkava
16.9. Erkki Hyövälti, Kurikka
21.9. Sulo Leskelä, Kemijärvi
22.9. Olli Ahokas, Klaukkala
23.9. Risto Vierimaa, Kauhava

60 v.

- 19.1. Kari Helenius, Vantaa
1.6. Vieno Kyllönen, Suomussalmi
3.6. Paul Kälviäinen, Savitaipale
6.6. Tauno Juntunen, Oulu
23.6. Helena Hirvelä, Kauhava
24.6. Juhani Vesikko, Tampere
29.6. Jukka Ojanpää, Nummijärvi
2.7. Tarja-Liisa Ketomäki, Kylmäkoski
7.7. Esa Meriläinen, Haukipudas
12.7. Harri Suomela, Vantaa
13.7. Veikko Hartikainen, Tampere
16.7. Pekka Haanpää, Espoo
18.7. Kari Kojonen, Espoo
18.7. Jorma Rantala, Kankaanpää
23.7. Seppo Matikainen, Siilinjärvi
2.8. Mauno Aalto, Ahvenainen
10.8. Heikki Antikainen, Oulu
12.8. Göran Kuusiniemi, Helsinki
15.8. Lasse Santala, Turku
21.8. Leena Koski, Panelia

- 26.8. Teuvo Hakola, Liedenpohja
- 29.8. Olavi Heino, Vammala
- 1.9. Arimo Heino, Lempäälä
- 4.9. Raija Kivelä, Hamina
- 12.9. Olavi Paatsola, Siilinjärvi
- 17.9. Aulis Väisänen, Suolahti
- 19.9. Urpo Haapalainen, Rovaniemi
- 28.9. Eero Kuona, Kuona
- 29.9. Hannes Mikkola, Kojonperä
- 29.9. Markku Valo, Kokkola

- 10.6. Kimmo Juola, Oulu
- 13.6. Seppo Kanko, Ikaalinen
- 21.6. Juha Hartikainen, Hyvinkää
- 22.6. Simo Liimatainen, Tampere
- 22.6. Juha Kellokumpu, Oulu
- 15.7. Sirkka Vall, Reisjärvi
- 18.7. Veikko Rantanen, Turku
- 25.7. Kai Lepistö, Artjärvi
- 8.8. Jorma Timonen, Kuusankoski
- 10.9. Ari Mansikka-aho, Räyri
- 27.9. Petri Pellinen, Helsinki

Myydään

PIILOPIRTTI KUTUSUVANTO

Pelkosenniemen Isonlahdenmukassa 4 410 m² tontilla, josta joen rantaa n. 120 m. Rakennuksen hirsiosa 24 m². Hirret Palamakarlin vanhan metsätyökämpän saunasta.

Rakennuksessa tupa, sauna, eteinen ja katettu terassi sekä päädyssä lisäksi kaksi varastoa. Pirtissä vuolukivitakka-hella-uuni.

Tontilla puucee, erillinen varasto ja kaivo.

Luiron kylältä metsäautotie n. 450 m päästä, josta tieura naapurikämpän pihaan n. 200 m päähän. Tieoikeus on tontille.

Kuvia ja lisätietoja s-postitse: matti.mahonen@saunalahti.fi tai gsm 0400 106 074.

Hp. 27 000 €.

*Mökin mukana
vene ja moottori,
kalastusvälineitä,
työkaluja ym, ym.*

Mökin edustalla on kaksi saarta.

Myytävänä

Pieni käytetty kultarumpu,
sopii pienelle koneelle, esim. moottorilapiolle.
Puh: 040 523 7666 / Jaska

LAPIIN KULTA PREMIUM

Veneaikataulu ♦ Timetable ♦ Fahrplan Lemmenjoella 2009

	AAMU		ILTA	
Njurguilahti	10:00	13:00	17:00	20:00
	↓	↑	↓	↑
Ravadas	10:40	12:00	17:40	19:00
	↓	↑	↓	↑
Kultalan Hamina	11:30	11:40	18:30	18:40
	→		→	

7.6. - 16.6. VAIN ILTAVUORO - EVENINGS ONLY - NUR ABENDS

17.6. - 16.8. AAMU- JA ILTAVUOROT
BOTH MORNINGS AND EVENINGS - MORGENS UND ABENDS

17.8. - 17.9. VAIN ILTAVUOROT - EVENINGS ONLY - NUR ABENDS

NJURGUILAHTI - RAVADAS 12 euroa / hlö / yksi suunta

NJURGUILAHTI - KULTALAN HAMINA 15 euroa / hlö / yksi suunta

Pyydämme varaamaan paikat
Please book beforehand - Platzreservierung voraus, bitte.
Hinnat sitoumuksitta!

AHKUN TUPA

LEMMENJOEN LOMAMAJAT OY tel. (016) 673 435, 040 755 4306

LEMMENJOEN

MATKAILUPALVELUT OY tel. 040 4844 511

VEIKKO JOMPPANEN tel. 0400 137 090

OLAVI JOMPPANEN tel. 040 770 5201

HEIKKI PALTO tel. (016) 673 413, 040 756 9075

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Kysy myös poronlihaa

HOTELLI KULTAHIPUN TARJOUS LIITON VARSINAISILLE JÄSENILLE

(Tarjous on henkilökohtainen)

- ▶ YHDEN HENGEN HUONE sisältää aamiaisen 65 € /yö
- ▶ KAHDEN HENGEN HUONE sisältää aamiaisen 80 € /yö
- ▶ KOTIRUOKA 9 €
- ▶ SAUNA huonelisä 15 €

Petsamontie 1, 99800 Ivalo
Puh. (016) 320 8800 Fax (016) 66 510

Liiton kunnia- ja perustajajäsenien
Ranta-Marin ja "Kultasilmä"-Kokon
perinteiden vaaliminen jatkuu.

*Varsinaisille jäsenille majoitus -10 %
Avoinna joka päivä.
Tervetuloa!*

HOTELLI INARI
PL 94, 99870 INARI
puh. (016) 671 026
faksi (016) 671 047

Hipputeoksen Lappikirjat

▼ UUTUUSKIRJA ▼

KULTA-LAPIN JA POHJOLAN ELINKAUTISIA

Arvo "Tiera" Ruonaniemi

18 €

Tieran uusimmassa kirjassa tarina kulkee Lemmenjoen kultapuroilta erämaiden kalajärville, Ison Inarijärven kautta kadotettuun Petsamoon ja Jäämeren kala-apajille. Tiera kertoo Inarissa tapaamistaan mielenkiintoisista henkilöistä, jotka vaiherikas taival on johtanut elinkautiseksi Lappiin. Hytis-Pappa, Karhu-Yrjö, Kultasilmä Heikki, Vanha Väiski ja monet muut tilittävät Tieralle elämänsä koukeroisia polkuja.

Kertomusten keskiössä on Inarin kirkonkylä, oma mökki Walhalla, Ranta-Marin kahvila ja Majala. Tieran ei tarvitse eläytyä elinkautistensa kohtaloihin, sillä onhan hän itse samojen polkujen kulkiija, takanaan jo 97 vuotta.

MAA TAIVAANRANNAN TAKANA

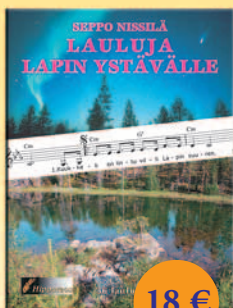
Arvo "Tiera" Ruonaniemi
kertoo tarinoita Petsamosta
ja Peräpohjolasta.

24 €

LAULUJA LAPIN YSTÄVÄLLE

36 laulun tekstit ja nuotit

18 €

Säveltäjän ja sanoittajan Seppo Nissilän rakkaimmat lappiaiheiset laulut nuottikirjassa, jossa laulujen tekstit ja nuotit. Monet lauluista ovat tulleet tutuksi Lasse Hoikan ja Souvareiden äänitteiltä.

Hanki tämä nuottikirja Lapin mökille ja kotiin. Sen avulla saat Lapin tunnelman laulujen sanoin ja sävelin mm. "Tämä on minun Lappini", "Inarijärvi", "Kuukkelilampi", "Lappi kutsuu kulkemaan", "Saariselkä valloittaa", "Ylläs monet lumoa", "Olos hupppa", "Vanha kullankaivaja", "Valtaukseni tärkein", "Kun ruska on kauneimmillaan".

Kirjan ensimmäisessä osassa on Tieran omiin kokemuksiin perustuva seikkailukertomus Petsamon Liinahamarista sodan kynnyksellä, 1930-luvun lopulla. Suomen ainoa syväsatama ja Petsamon nikkeli tekivät Liinahamarista maailmanpolitiikan keskipisteen, joka eli yötä päivää satamajätkineen, vakoilijoineen, rikollisineen ja heitä tarkkailevine poliiseineen.

Toisessa osassa Tiera kertoo tuntemistaan Lapin viimeisistä elinkautisista, henkilöistä, jotka ovat eläneet Lapissa kullankaivajina, kulkijoina ja erakkoina.

Käy katsomassa nettikaupassamme
muut LAPPIKIRJAT

www.hipputeos.fi

Kirjat myynnissä myös kaikissa kirjakaupoissa sekä Saariselän palvelupisteissä

.536

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry,
PL 86. 99871 INARI

PANIMO!

PANIMO!

Panimo Pub
avoinna klo 10 - 02

Edulliset majoitushinnat. 1 - 4 hengen huoneet, kelomökkejä. Lemmenjoella kaivos ja kämppä. Pubissa talon olutta ja hyvää seuraa.

PANIMO!

Saariselän Majatalo & Panimo Pub

Tel +358 16 6756500
Fax +358 16 6756 581
panimo@saariselanpanimo.fi
www.saariselanpanmo.fi